

Soporna delas upp i flera påsar

Berättelse

I Sverige slänger man inte alla sopor på samma ställe. Man delar upp soporna i olika delar. Detta kallas att sortera. När man sorterar blir det lättare att återvinna, alltså att använda materialet på nytt.

Matrester är en egen del. Det kan vara skal från potatis, gammalt bröd eller kaffesump. Detta kallas matavfall. Sedan år 2024 är det lag i Sverige att man måste sortera ut sitt matavfall. Ofta lägger man matavfallet i en särskild papperspåse.

Förpackningar är en annan del. En förpackning är det som varan ligger i, till exempel en flaska, en burk eller en kartong. Man sorterar förpackningar i fyra material: papper, plast, glas och metall. Innan man slänger en förpackning ska man tömma den. Är det olika material, till exempel ett plastlock på en glasburk, ska man dela på dem.

Det som blir kvar kallas restavfall. Det är sopor som inte går att sortera på något annat sätt.

Man lämnar förpackningar i olika kärl. I många kommuner finns kärLEN nära huset där man bor. Det kallas fastighetsnära insamling. Senast år 2027 ska alla kommuner ha sådan insamling nära bostaden.

Glasflaskor och burkar med pant är något eget. Dem lämnar man i en automat i affären. Då får man tillbaka några kronor. Pant är alltså inte samma sak som att sortera förpackningar.

Att sortera tar lite tid i början. Men för många i Sverige har det blivit en vanlig del av vardagen.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
sopor	sådant man slänger och inte vill ha kvar
sortera	dela upp soporna i olika delar
återvinna	använda materialet en gång till
matavfall	matrester, till exempel skal och gammalt bröd
förpackning	det som en vara ligger i, t.ex. en flaska eller burk
material	vad något är gjort av, t.ex. plast eller glas
tömma	göra tom; ta ut allt som är inuti
restavfall	det som blir kvar och inte går att sortera
kärl	en stor behållare där man lägger soporna
pant	några kronor man får tillbaka för flaskor och burkar

Läsförståelsefrågor

1. Vad betyder det att sortera soporna?
 1. Att slänga alla sopor i samma påse.
 2. Att skilja olika sorters sopor från varandra.
 3. Att bränna soporna hemma.
2. Vad måste man enligt lag sortera ut sedan 2024?
 1. Det som blir över när man lagar och äter mat.
 2. Alla tidningar.
 3. Matrester och gamla kläder tillsammans i en påse.
3. Varför ska man tömma en förpackning innan man slänger den?
 1. För att den ska väga mer.
 2. För att den ska vara ren och tom när den ska återvinnas.
 3. För att man ska få pengar för den.
4. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Förpackningar delas upp efter vilket material de är gjorda av.
 2. Pant och förpackningssortering är precis samma sak.
 3. Alla familjer i Sverige tycker att det är roligt att sortera.
5. Vad är skillnaden mellan matavfall och restavfall? Svara med egna ord.

Facit

1. 1. Att skilja olika sorters sopor från varandra.
2. 1. Det som blir över när man lagar och äter mat.
3. 1. För att den ska vara ren och tom när den ska återvinnas.
4. 1. ja b) nej (pant lämnar man i en automat i affären och är något eget) c) det står inte i texten (texten säger inget om att alla tycker att det är roligt)
5. Exempel på svar: Matavfall är matrester, till exempel skal och gammalt bröd. Restavfall är det som blir kvar och inte går att sortera på något annat sätt.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Mycket konkret vardagstext som passar för att öva ord om hem, material och vardagsrutiner. Tema: hållbarhet och vardagskultur i Sverige. Fråga 4 b) tränar skillnaden mellan pant (eget retursystem) och förpackningssortering, som ofta blandas ihop. Låt eleverna berätta hur sopor tas om hand där de bor och i deras tidigare hemländer.

Diskussionsfrågor

- Hur sorterar du dina sopor hemma? Vad är lätt och vad är svårt?
- Sorterade man soporna där du växte upp? Hur fungerade det då?
- Varför tror du att det är bra att återvinna material i stället för att slänga allt?
- **Skriv (4 meningar):** Beskriv vad som händer med dina matrester och förpackningar hemma hos dig. Var lägger du dem, och vart åker de sedan?

Källor och faktagranskning

- Naturvårdsverket – Sortera och återvinn avfall: <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/avfall/sortera-och-atervinna-avfall/>
- Naturvårdsverket – Kommuners insamling av förpackningsavfall (fastighetsnära insamling): <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/producentansvar/producentansvar-for-forpackningar/kommuners-insamling-av-forpackningsavfall-fran-hushall-och-vissa-verksamheter/>
- Avfall Sverige – Ny lagstiftning 2024 (obligatorisk utsortering av matavfall): <https://www.avfallsverige.se/aktuellt/nyheter/ny-lagstiftning-2024/>
- Sopor.nu (Förpacknings- och tidningsinsamlingen / Avfall Sverige) – Så sorterar du: <https://www.sopor.nu/>

Faktagranskad mot Naturvårdsverket och Avfall Sverige i juni 2026. Nyckelfakta: I Sverige delas hushållsavfallet upp i flera delar, bland annat matavfall, restavfall (det som blir kvar) och förpackningar av papper/kartong, plast, glas och metall. Sedan den 1 januari 2024 är det obligatoriskt enligt lag att sortera ut matavfall; kravet bygger på EU:s avfallsdirektiv (2008/98/EG). Från och med 2024 har kommunerna tagit över ansvaret för att samla in förpackningsavfall från hushållen. Insamlingen kan fram till slutet av 2026 ske vid lättillgängliga insamlingsplatser eller fastighetsnära; senast den 1 januari 2027 ska alla kommuner ha infört fastighetsnära insamling av de vanligaste förpackningarna (papper, plast, metall, glas) nära bostaden. Förpackningar ska tömmas och sköljas vid behov, och olika material (t.ex. plastlock på en pappersförpackning) ska skiljas åt innan de sorteras. Glasflaskor och burkar med pant lämnas separat i butikens pantautomat – panten är ett eget retursystem och ska inte blandas ihop med förpackningsåtervinningen. OSÄKERHET/VARIATION: Exakta rutiner, kärl och hämtning skiljer sig mellan kommuner och bostadsformer; även färgerna på sorteringskärl varierar. Texterna skriver därför "ofta" och "i många kommuner" och anger årtal (2024, 2027) vid lag- och tidsuppgifter.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-25.